

Ornitološki tabor za mladino v Veliki Polani

Damijan Denac

Evropski vasi štokelj

foto: Borut Štumberger

Udeleženci ornitološkega tabora opazujejo ptice na Gajševskem jezeru

Lansko leto je Veliko Polano zaznamoval velik dogodek, podelitev častnega naziva "Evropska vas štokelj", ki odklikuje kraj, kjer bele štoklje gnezdijo v posebej velikem številu in kjer je skrb domačinov za ohranitev te vrste drugim lahko za zgled. V lanskem letu je bila bela štoklja deležna prav posebne pozornosti. Po 20 letih je bil vnovič opravljen vseslovenski popis, ki je osnova za izdelavo nacionalne strategije za ohranitev "prinašalke otrok". Varstvo vrste, kot je bela štoklja, zahteva podrobno poznavanje njenih ekoloških zahtev in vzrokov za ogrožanje, zato smo v Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) letos nadaljevali z raziskovalnim in naravovarstvenim delom za to vrsto. S tem namenom smo v Veliki Polani organizirali ornitološki raziskovalni tabor za mladino "Polana 2000", ki se je končal v sredo 12. julija 2000 z zaključno predstavitvijo rezultatov dela. Rezultate so predstavili udeleženci štirih skupin, ki so delovale na taboru pod vodstvom mentorjev - priznanih slovenskih ornitologov. Izvedbo tabora so finančno omogočili družba Mobitel, Ministrstvo za okolje in prostor in Zveza za tehnično kulturo Slovenije. Na taboru je sodelovalo 16 udeležencev, starih od 11 do 21 let, med njimi sta bila tudi dva udeleženca iz Avstrije. Prav vsi so vedoželjni mladi ornitologi. Poleg raziskovalnega dela je bil glavni cilj tabora njihovo usmerjanje v lastno raziskovalno in naravovarstveno delo.

S proučevanjem bele štoklje so se ukvarjale 3 skupine. Mentorji Luka Božič, Borut Štumberger in Matjaž Kerček

so o delu in rezultatih povedali: "Za popisovanje belih štokelj smo izdelali poseben obrazec, ki smo ga potem izpolnili ob vsakem odkritem gnezdu. Vanj smo vpisali osnovne podatke o lokaciji gnezda ter njegovi namestitvi in morebitni ogroženosti. Posebno pozornost smo namenili gnezdečim parom štokelj, vendar smo popisovali tudi obiskovalke in dobro ohranjena prazna gnezda. Popis smo opravili v treh dneh, med 6. in 9. julijem 2000. Sistematično smo obdelali celotno severovzhodno Slovenijo in popisali vsa gnezda na tem območju. Pri tem smo opravili okoli 2500 kilometrov poti. Rezultate dela smo predstavili na dveh velikih zemljevidih. Pri delu smo popisovali mednarodno standardizirane parametre, zato lahko naše rezultate primerjamo z rezultati iz drugih držav. V okviru tabora smo popisali 189 gnezd bele štoklje od približno 230 gnezd v Sloveniji. S tem smo obdelali vse regije v naši državi, ki jih štoklja naseljuje, z izjemo Dolenjske, Bele krajine ter posameznih gnezd v okolici Celja in Ljubljane. V 156 gnezdih so bele štoklje gnezdile in v 137 gnezdih so uspešno vzredile mladiče. Povprečno število mladičev glede na vsa zasedena gnezda je v tem letu 2, 3 mladiča - to je 0,5 več kot v preteklem letu. Ugotovili smo, da je bilo letošnje leto za štoklje zelo uspešno. Razlog za to lahko deloma iščemo v zelo sušnem vremenu v tem letu. Predvsem v obdobju, ko se izlegajo mladiči (konec maja), ima toplo in suho vreme ugoden vpliv na gnezditveno uspešnost. Poleg tega je ob takšnem vremenu na voljo več žuželk (predvsem kobilic), ki so na večjem delu obravnavanega območja po vsej verjetnosti glavna hrana bele štoklje."

Četrta skupina pod vodstvom Eve Vukelič se je ukvarjala s popisom rjavega srakoperja, vrste, ki v Evropi že izginja. Na travnikih v okolici Velike Polane so ugotovili eno največjih gnezditvenih gostot te vrste v Sloveniji. Ugotovili so, da 85 odstotkov hrane najdejo na travnikih, med katerimi imajo največji delež košeni travniki. Ta ugotovitev še bolj potrjuje pomen ohranjanja tradicionalne kultivirane pokrajine za obstoj rjavega srakoperja. Zanimive rezultate je dopolnila še v času tabora na novo odkrita kolonija navadnih čiger na Gajševskem jezeru, ki je po doslej znanih podatkih četrta kolonija te vrste v Sloveniji. Zadovoljstvo udeležencev ob koncu je bilo več kot upravičeno, nekaterim je namreč uspelo opazovati celo zlatovranko, eno od zadnjih parov, kolikor jih je ostalo v Sloveniji. ■ ■ ■